

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๙-๖๑๗๒

ข่าวจากหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับประจำวันที ๙ เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๘ หน้า ๑, ๗ มูลค่าข่าว ๑,๖๒๙,๖๒๐.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

งานแหงหยวก(กล้วย) ยิ่งเหี่ยว ยิ่งสืบสาน ยิ่งทำเงิน

ถ้าพูดถึงเรื่อง “แหงหยวก” คนรุ่นใหม่อาจจะไม่รู้จัก เพราะงานแหงหยวกเป็นงานศิลปะโบราณที่มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ในปัจจุบัน เหลือช่างฝีมืองานแหงหยวกน้อยคนแล้ว แต่ “วิริยะ สุสุทธิ” หรือ ครูเตี้ย นับเป็นหนึ่งในช่างแหงหยวกที่ยังเหลืออยู่ในเมืองไทย โดยเฉพาะ “ช่างแหงหยวกสกุลเพชรบุรี” ณ วินาที ครูเตี้ยกำลังทำหน้าที่ “ผู้สืบสานงานแหงหยวก” ให้เด็กนักเรียนของโรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี และผู้ที่สนใจเพื่อต่อยอดการอนุรักษ์ศิลปะงานแหงหยวกให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และนำมาพัฒนาใช้ให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบัน

ครูเตี้ย หรือ วิริยะ สุสุทธิ วัย 45 ปี ช่างแหงหยวก ทายาทหัตถศิลป์ ปี 2557 ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (ศ.ส.ป.) ถูกชายคนเล็กของ ครูประสม สุสุทธิ ผู้เป็นค่านามครูศิลป์ของแผ่นดิน ที่มีหัวใจรักงานแหงหยวก จนเป็นที่ยอมรับในวงการแหงหยวกระดับประเทศ

วิริยะ เล่าว่า เขาไม่ได้เป็นคนเก่งด้านสามารถมาจากไหน แต่ด้วยความที่พ่อจับนึ่งซ้อ้นท้ายจักรยาน คัดสอยห้อยคามครูประสม ผู้พ่อไปทุกหนทุกแห่ง เพื่อรวบรวม “ช่างสกุลเพชรบุรี” ให้เป็นปึกแผ่น เป็นเอกลักษณ์ของ จ.เพชรบุรี และให้คงอยู่คู่เมืองไทย จนก่อตั้งเป็นชมรมวัฒนธรรมเพชรบุรี ในสมัยก่อน แต่มีงานช่างประเภทหนึ่ง

งานแหงหยวก เป็นเอกลักษณ์ที่ยืนยันความเป็นไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ ผมได้ไปค้นหาความเป็นมาของงานแหงหยวกในพงศาวดาร พบว่า สยามประเทศหรือประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นชาติแรกและชาติเดียวในโลกที่มีงานช่างแหงหยวก ถือเป็นงานช่างของคนไทยโดยแท้จริง

ที่พ่อมองว่า ในวันข้างหน้าหากไม่อนุรักษ์ไว้ จะต้องสูญหายอย่างแน่นอน คือ

“งานแหงหยวก” ที่ในสมัยก่อนใช้เฉพาะงานพิธี จึงได้รวบรวมช่างแหงหยวกโบราณมารวมไว้เป็นทีมเดียวกัน และคุยกันว่า เราต้องช่วยกันสืบสานงานแหงหยวกไว้ให้รุ่นลูกหลาน ทำให้เป็นและใช้ให้ได้ประโยชน์

“พ่อผมเรียนมาน้อย ท่านจบมัธยม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รุ่นแรก ทำงานธนาคารแห่งประเทศไทยมาประมาณ 20 ปี แล้วลาออกมาเป็นครูที่เพชรบุรี ท่านมีเพื่อนสนิทที่เรียนด้วยกันมาตั้งแต่เด็ก คือ อาจารย์ไพฑูรย์ เรืองสมบูรณ์ ที่เรียนศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นลูกศิษย์อาจารย์ศิลป์ พีระศรี พ่อเป็นช่างใหญ่ประจำเพชรบุรี วันใช้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี โดยนำผมซ้อ้นท้ายจักรยานไปด้วยทุกหนทุกแห่ง ทุกที่ที่ไปทำงานศิลปะ ผมได้รับผลพลอยได้จากการคัดสอยห้อยตามพ่อ

วิริยะ สุตสุทธิ

ไปทุกที่ จนแทบจะไม่ต้องเรียนศิลปะเลย พ่อไม่เคยสอนผม แต่
ให้ผมไปสัมผัสงานจริง ของจริง งานแทงหยวกก็เช่น
เดียวกัน พ่อไม่เคยสอน แต่ให้ผมไปลงมือ
ทำงานลายไทย พ่อก็ไม่เคยเขียนให้
แต่ให้ไปศึกษาเอง โดยนำลายไทยมาจึงไว้
ที่เดิมบ้านไปหมด ด้วยความที่ผมห่วยเล่น
ผมจึงต้องไปจับพู่กันไปเขียนลายไทยให้
เสร็จเร็วๆ เพื่อจะได้เคลียร์พื้นที่ให้
โล่งขึ้น มีพื้นที่ในการเล่น
มากขึ้น แรกๆ ผมก็
เขียนตามลอย
ที่พ่อจึงไว้

ให้ แต่พ่
นานวันเข้า
ผมสามารถ
เขียนได้
เองโดยไม่
ต้องมีแบบ
เป็นการ
ซึมซับงาน
ศิลปะโดยไม่รู้
ตัว นี่เป็นวิธีการสอนของ
พ่อโดยที่ผมไม่รู้ตัวมาก่อน” วิริยะ
เล่าให้ฟัง

การได้ออกงานแทงหยวก
กับพ่อ ทำให้วิริยะสามารถลงมือ
แทงหยวกได้โดยไม่ต้องร่างลาย
เขาโชคดีที่ได้ติดสอยห้อยตาม
พ่อไปทุกที่ ทุกงาน จนเกิดความ
ชำนาญ และซึมซับในงานแทงหยวก
โดยไม่รู้ตัว พ่อเขาเรียนจบปริญญาตรีด้าน
ศิลปะ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่สมัย
ก่อนเป็นวิทยาลัยครูเพชรบุรี เขาอยากสืบสาน
งานของพ่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ เพราะพ่อ
บอกเขาเสมอว่า “ทำยังงี้ก็ได้ ให้เด็กได้เรียน

รู้” เขาจึงได้รวบรวมงานแทงหยวกขึ้นเป็นหลักสูตรเพื่อสอนเด็ก
รุ่นใหม่ ใช้เวลาในการรวบรวมนับสิบปี จนเข้าตาผู้บริหารของ
โรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี ที่อยากส่งเสริมให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้
งานแทงหยวกอย่างเป็นรูปธรรม และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

“วันที่พ่อสิ้น ท่านยังทำมือในลักษณะกำลังแทงหยวกจน
สิ้นลม ครอบครัวของเราได้รับพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุด
มิได้จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่สนพระราชหฤทัยงานศิลปะ เสด็จฯ มาพระราชทานเพลิงศพต่อ
ของหมื่นที่เพชรบุรี ผมได้เข้าเฝ้าฯ และถวายตัวเพื่อรับใช้ใต้เบื้อง
พระยุคลบาท ขอสืบสานถ่ายทอดงานแทงหยวกโบราณ จนกว่า
ชีวิตจะหาไม่ ผมอยากให้คนไทยเห็นความสำคัญของงานช่าง
โบราณ ผมถนัดงานแทงหยวกที่สืบทอดมาจากพ่อ ผมก็จะอนุรักษ์
และสืบสานต่อไป”

วิริยะ อธิบายการแทงหยวกว่า เป็นการนำมิดมาทิ่มแทงหยวก
กล้วยให้เกิดลวดลายตามต้องการ แล้วนำลวดลายที่ได้ ไปประดับ
สิ่งปลูกสร้างชั่วคราว ถ้าเป็นสมัยโบราณ ก็จะนำไปประดับรอบ
เมรุเผาศพ แต่ในปัจจุบันมีการนำไปประดับตกแต่งได้หลายสถานที่
ที่หลายโอกาส ให้เกิดความสวยงาม ส่วนหยวกกล้วย หรือกาบ
กล้วยที่นำมาแทงให้เกิดลวดลาย คือ กล้วยตานี เพราะมีกาบมาก
และยางน้อย กล้วยชนิดอื่นก็นำมาใช้ได้ แต่งานที่ออกมาอาจจะ
ไม่สวยงามเท่ากล้วยตานี

ลายแทงหยวกมีหลายลาย ได้แก่ ประเภทที่ 1 ลายที่
ใช้ได้สองด้าน แทงหนึ่งกาบใช้ได้สองด้าน ประเภทที่ 2 ลาย
ที่ใช้ได้ด้านเดียว อีกด้านทิ้ง เป็นลายที่โชว์ฝีมือการแทงหยวก
ของช่าง ประเภทที่ 3 ลายลอย สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม
ได้ เช่น ลายนก ที่นำมาเป็นเครื่องประดับผมประดับอาหาร
ประดับกระป๋องเครื่องดื่มประดับภาชนะ และประเภทที่ 4 ลาย
กล่อง ทั้งหมดเป็นลายโบราณที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้า
กับสถานภาพตามเศรษฐกิจ และยุคสมัย เช่น นำมาประกอบเป็น
โคมไฟประดับสถานที่ประดับโต๊ะอาหาร เพื่อรับแขกต่างชาติ

“เหตุผลหลักของช่างแทงหยวกคือ ทำแล้วเที่ยว ยิ่งเที่ยวเร็ว
ผมยิ่งได้งาน ได้เงินมากขึ้น

เพราะด้วยคุณสมบัติของ
กาบกล้วยที่ชุ่มน้ำ หากนำ
ไปตั้งกลางแจ้ง หรืออากาศ
ร้อน น้ำในกาบกล้วยก็

ระเหยไปเร็ว กาบกล้วยก็เหี่ยวเร็ว ช่างแทงหยวกอย่างผม หรือ
ลูกศิษย์ของผมก็จะมีงานมากขึ้น สร้างรายได้จากฝีมือและมัน
สมองมากขึ้น มีคนมาจ้างผมทำงานแทงหยวกทุกวัน เป็นงาน
ศิลปะที่สร้างเงินได้ไม่น้อยกว่างานศิลปะอื่นๆ”

เมื่อก่อนงานแทงหยวกอาจจะใช้ในพิธีกรรมอวมงคลของ
ศาสนาพุทธ เช่น งานพระราชทานเพลิงพระศพ งานฌาปนกิจ
ศพ ซึ่งครูประสมพร้อมด้วยลูกๆ รวมทั้งวิริยะ ได้เข้าถวายงาน
แทงหยวกในพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระศรีนคริน
ทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยา
ณิวัฒนา มาแล้ว แต่ปัจจุบัน วิริยะ พัฒนางานแทงหยวกกรมหลวง

นราธิวาสราชชนครินทร์นำไปใช้ในพิธีมงคลด้วย เช่น งาน
เข้าพรรษา ออกพรรษา กรฐิน ผ้าป่า เทศกาลสงกรานต์ หรือ
ประกอบตกแต่งสถานที่ในงานสำคัญต่างๆ แม้พิธีกรรมต่างๆ
ในศาสนาคริสต์ เพราะผมสอนในโรงเรียนศาสนาคริสต์ โชคดี
ที่ท่านอธิการและผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับงานแทง
หยวก จึงเปิดโอกาสให้นำไปใช้ในงานของศาสนาคริสต์ด้วย เช่น
พิธีฉลองมิสซา พิธีแห่แม่พระ แม่พระเยซู ฉลองคริสต์มาส เขา
อยากนำงานแทงหยวกที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ ออกไปสู่การยอมรับของ
สังคม ถือเป็นความภูมิใจของเขา และเด็ก ๆ ที่เรียนกับเขา

วิริยะ มีความหวังว่า อยากให้ผู้ใหญ่ในบ้านเมืองหันมาให้
ความสนใจงานแทงหยวก หันมาให้ความสำคัญกับการสืบสาน
งานแทงหยวกบ้าง เพราะช่างโบราณสมัยก่อน มักจะอนุรักษ์
อย่างเดียว ไม่ยอมสอน ไม่ยอมสืบสานให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้วิธี
การทำ จนกลายเป็น “หวงวิชา” อีกประการหนึ่งคือ ลูกหลาน
ไม่รับช่วงต่อ เพราะไม่ได้รับการถ่ายทอด และประการสำคัญที่
เขามองว่า ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติกันใหม่ คือ ไม่มีใครให้ความ
สนใจ หรือให้ความสำคัญกับงานช่างโบราณประเภทนี้ โดยเฉพาะ
งานแทงหยวก ที่ถูกมองว่า เป็นงานที่ทำแล้วทิ้ง ไม่สามารถ
เก็บรักษาไว้เป็นชิ้นเป็นอันได้

“แต่ในความเป็นจริง งานแทงหยวก เป็นเอกลักษณ์ที่ยืนยัน
ความเป็นไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ ผมได้ไปค้นหาความเป็น
มาของงานแทงหยวกในพงศาวดาร พบว่า สยามประเทศ หรือ
ประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นชาติแรกและชาติเดียวในโลกที่มีงาน
ช่างแทงหยวก ถือเป็นงานช่างของคนไทยโดยแท้จริง ซึ่งปัจจุบัน
นี้ก็ยังไม่มีใครกล้ามีชาติใดใช้งานแทงหยวกมาประกอบพิธีกรรม
ต่างๆ ซึ่งผมได้ไปขอจดลิขสิทธิ์งานแทงหยวกไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว
แล้ว เพื่อให้คนไทยภูมิใจว่า งานแทงหยวก ต้นกำเนิดมาจาก
เมืองไทยโดยแท้จริง”

ทุกวันนี้ นอกเหนือจากการสอนแทงหยวกให้นักเรียน
โรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี แต่ยังออกไปเป็นวิทยากรให้ครู
พระสงฆ์ และผู้ที่สนใจใน จ.เพชรบุรี เพื่อให้งาน
ออกสู่ชุมชน หรือท้องถิ่น ไม่ได้อยู่แค่ที่ตัวเขา
หรือลูกศิษย์ของเขาเท่านั้น เพื่อสืบสานงานแทง
หยวกสกุลเพชรบุรี ให้เป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึง

• สันทนา รัตนอำนวยศิริ •

สืบสานงานแหงหยวก สู่เด็กรุ่นใหม่

“ครูจันทร์” ดวงจันทร์ สุธงษ์ ภรรยาครูทุกข์คู่ยากของ “ครูเด๋ย” วิริยะ สุธงษ์ เล่าเสริมว่า เธอเรียนจบด้านธุรกิจจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) ไม่ได้มีความรู้ด้านแหงหยวก หรือศิลปะมาก่อนเลย แต่เมื่อมาแต่งงานกับวิริยะ ทำให้ได้ลงมือช่วยงานครูประสม พ่อของวิริยะ จึงได้ความรู้เรื่องงานแหงหยวกมาบ้าง ต่อมาจึงได้ไปหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านงานแกะสลักผัก ผลไม้สด ที่เรียกว่า “งานเครื่องสด” รวมถึงการทำบายศรีต่าง ๆ เพื่อมาร่วมกับงานแหงหยวกในงานพิธีต่างๆ

“เราทำงานเป็นทีมค่ะ ถ้าเรียกไปแหงหยวก เราก็จะเสนองานแกะสลัก งานบายศรี รวมไปถึงด้วย ซึ่งก็มีลูกมือเป็นนักเรียนที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟแพรวบุรีบ้าง พี่ๆ หลานๆ ของครูเด๋ยบ้าง เพื่อเป็นการสืบสานงานแหงหยวกให้เด็กรุ่นใหม่ไปในตัว เมื่อได้เงินค่าจ้างมาก็จะแบ่งปันส่วนให้ทุกคน ทำให้เด็กๆ เกิดความภูมิใจในผลงานที่ได้ออกแสดง และมีรายได้พิเศษจากงานที่ได้เรียนรู้มา”

ดวงจันทร์ เล่าด้วยว่า เมื่อก่อนเราทำเองทุกอย่าง ทั้งดอกที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการขึ้นงานหยวกกล้วยที่แหงลายมาแล้ว ซึ่งต้องใช้เวลามาก แต่ปัจจุบัน ครูเด๋ยได้ส่งงานจักตอกให้กลุ่มชาวบ้านที่ทำงานจักสานเป็นอาชีพ เป็นผู้ทำให้ เป็นการย่นระยะเวลาในการทำงาน และเพิ่มรายได้ให้ชาวบ้านกลุ่มจักสานด้วย ส่วนมิดแหงหยวก ก็ส่งต่อให้กลุ่มทำมิดอรัญญิก อยุธยา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการทำมิด ใครอยากได้มิดแหงหยวก ก็ไปติดต่อได้เลย เพราะครูเด๋ยได้ขึ้นต้นแบบไว้ให้แล้ว หรือถ้าไม่อยากไปถึงอยุธยา ก็มีช่างทำมิดแหงหยวกที่ จ.เพชรบุรี ที่สามารถทำได้เช่นกัน

นอกจากจะช่วยสืบสานงานแหงหยวกโบราณ สกสพชรบุรีแล้ว ครอบครัว “สุธงษ์” ยังช่วยส่งเสริมอาชีพจักตอกให้ชาวบ้านกลุ่มจักสาน และส่งเสริมการทำมิดแหงหยวก ให้กลุ่มชาวบ้านที่มีความชำนาญอีกด้วย ถือเป็นความเอื้ออาทรต่อกันในสังคมไทยโบราณอย่างแท้จริง